

NATUROVERVÅGNINGSRAPPORT

YNGLEFUGLE I DE FREDEDE JORDBASSINER 2023

Vordingborg kommune
Afdeling for Byg, Land og Miljø

Drosselrørsanger i bassin 10 juni 2023

**Konsulent
Niels Peter Andreasen
Ulvshalevej 333 A
4780 Stege**

**55 81 85 18
npa.ulvshale@mail.tele.dk**

Tilsyn og optællinger sæson 2023

Ifølge aftale med Vordingborg Kommune, afd. for Byg, Land og Miljø, er der i ynglesæsonen 2023 registreret ynglende fuglearter i de fredede jordbassiner efter samme metode som de foregående år. Der er foretaget 52 optællinger denne sæson og i alt 83 timer, fra marts til oktober svarende til tidsforbrug og udgifter i de tidligere sæsoner.

De 52 optællinger fordeler sig på 7 optællinger á 3 timer, 17 optællinger á 2 timer, 28 optællinger á 1 time, mest til kontrol af enkelte bassiner eller arter.

Vejrpåvirkninger og øvrige forhold i bassinerne:

Vejret i januar-februar var overvejende med spredt sol, gråvej og vestlige vinde med 4-6 gr. C. I februar kom flere Knopsvanepar ind i bassinerne. I marts fortsatte de vestlige vinde og dage med nattefrost og let snefald, og de første Viber ankom midt i måneden, og det samme gjaldt de 3 Lappedykkerarter. Der kom østlige vinde i april, men stadig kølige temperaturer, solklare dage og næsten ingen nedbør og sidst på måneden 8-10 gr. C. Gråand, Skeand og Knarand lå parvis, og den første Gransanger kunne høres. Sidst på måneden kom Løvsanger, Munk, Hvid Vipstjert og Svaler i bassinerne. Maj havde mange solskinsdage og næsten ingen nedbør, hvor flere lave vandområder svandt ind, specielt i bassin 7. Temperaturen steg enkelte dage til 18-20 gr. C. Drosselrørsanger, Nattergal og Gøg var meget aktive, og mange Blishøns havde reder. Drosselrørsanger kulminerede 30.5. med 3 eksemplarer i forskellige bassiner.

De klare solskinsdage fortsatte det meste af juni og temperaturer på 22-24 gr. C. Flere vandhuller tørrede ud, og kun et enkelt par Gul Vipstjert blev lokaliseret, mens Drosselrørsanger så ud til at have ynglepar i bassin 10. Bassin 4, 7 og 17 blev slået for vegetation, og Gul Vipstjert forsvandt i bassin 7, mens Rødstjert fodrede unger i kasse. Kun et enkelt Knopsvanepar fik 2 unger, som hurtigt blev ført ud til kysten uden for bassinerne. Til forskel fra juni blev juli meget våd, ind imellem med kraftige regnskyl og vestlige vinde og temperaturer på 18-20 gr. C. De fleste optællinger omfattede unger fra Lappedykkere, Blishøns og Andefugle. Lille Lappedykker blev observeret med dununge ind i august.

Mere nedbør i september-oktober gav igen et større antal rastende arter, bl.a. Pibeand og Krikand, og bassinerne blev som altid fyldt med Troland, Taffeland og lidt Bjergænder.

Sikre og sandsynlige ynglearter:

Toppet Lappedykker (*Podiceps cristatus*)

1. iagttagelse 18.3. i bassin 11.

Maximum antal fugle 12 den 16.5.

6 par, heraf 2 med ungekuld.

Bassin 8: 1 par + 1 pull. Bassin 9: 1 par Bassin 10: 1 par. Bassin 11: 1 par + 2 pull. Bassin 12: 1 par.

Bassin 13: 1 par med rede, ingen unger.

Total 3 unger.

Gråstrubet Lappedykker (*Podiceps grisegena*)

Første iagttagelse 14.3. i bassin 10.

Maximum antal fugle 19 den 10.6.

9 par, heraf 4 med ungekuld.

Bassin 9: 1 par Bassin 10: 1 par + 2 pull. 1 par. 1 par. Bassin 11: 1 par + 2 pull. 1 par + 1 pull. 1

par. Bassin 12: 1 par + 1 pull. 1 par.

Total: 6 unger.

Lille Lappedykker bassin 10.

Lille Lappedykker (*Tachybaptus ruficollis*)

1. iagttagelse 18.3. i bassin 10.

Maximum antal fugle 8 den 21.6.

4 par, heraf 3 med ungekuld.

Bassin 10: 1 par + 1 juv. Bassin 11: 1 par + 2 pull. Bassin 12: 1 par. Bassin 16: 1 par + 2 pull.

Total: 5 unger.

Knopsvane (*Cygnus olor*)

1. iagttagelse 15.2. i bassin 10

6 par, heraf 1 par med unger.

Bassin 8: 1 par. Bassin 9: 1 par + 2 pull. Bassin 10: 1 par med rede uden unger. Bassin 11: 1 par med rede uden unger. Bassin 12: 1 par. Bassin 13: 1 par

Parret i bassin 9 med 2 unger flyttede meget hurtigt ud i Stege bugt langs yderdiget.

Total: 2 unger.

Grågås (*Anser anser*)

1 par holdt til i Bassin 7 i en længere periode i marts-april, men ikke sikkert tegn på æglægning eller rugning.

Gravand (*Tadorna tadorna*)

1 par

Bassin 4: 1 par i det mest af forårsperioden, men ynglested eller unger ikke observeret.

Gråand (*Anas platyrhynchos*)

9 par, 5 par med ungekuld.

Bassin 6: 1 par + 2 pull. 1 par. Bassin 9: 1 par + 6 pull. Bassin 11: 1 par + 4 pull. Bassin 12: 1 par + 5 pull. 1 par. Bassin 15: 1 par. Bassin 16: 1 par + 3 pull. 1 par.

Total: 20 unger.

Knarand (*Anas strepera*)

Maximum antal 34 den 6.9.

10 faste par, 5 par med ungekulde.

Bassin 2: 1 par. Bassin 4: 1 par. Bassin 7: 1 par + 4 pull. 1 par. Bassin 8: 1 par + 4 pull. Bassin 10: 1 par + 5 juv. Bassin 12: 1 par + 3juv. Bassin 15: 1 par. 1 par. Bassin 16: 1 par + 4 juv.

Total 20 unger.

Knarand bassin 12.

Skeand (*Anas clypeata*)

1 par

Bassin 16: 1 par, unger ikke observeret.

Krikand (*Anas crecca*)

Rastende forår og efterår. Ingen tegn på ynglepar.

Atlingand (*Anas querquedula*)

Ingen observationer denne sæson.

Troldand (*Aythya fuligula*)

Meget talrig som rastende i vinterhalvåret, men ikke fundet tegn på ynglende Troldand.

Hvinand (*Bucephala clangula*)

Hvinand er ikke observeret i bassinerne siden sidste efterår.

Rørhøg (*Circus aeruginosus*)

Er kun observeret fouragerende i sommerperioden.

Fasan bassin 4.

Fasan (*Phasianus colchicus*)

4 par.

Bassin 2: 1 par. Bassin 4: 1 par. Bassin 7: 1 par. Bassin 15: 1 par.

Grønbenet Rørhøne (*Gallinula chloropus*)

3 par, 1 par med unger.

Bassin 3: 1 par. Bassin 11: 1 par + 3 pull. Bassin 15: 1 par.

Total: 3 unger.

Blishøne (*Fulica atra*)

14 par, 8 par med unger.

Bassin 3: 1 par. Bassin 6: 1 par + 1 pull. Bassin 9: 1 par + 2 pull. Bassin 10: 1 par + 2 pull. 1 par.

Bassin 11: 1 par + 2 pull. 1 par + 1 pull. Bassin 12: 1 par + 2 pull. 1 par. 1 par. 1 par. Bassin 15: 1 par + 3 pull. Bassin 16: 1 par + 2 pull. 1 par.

Total: 15 unger.

Vandrikse (*Rallus aquaticus*)

Ikke observeret denne sæson.

Strandskade (*Haemantopus ostralegus*)

1 par blev observeret i bassin 7 i marts-april uden tegn på ynglen.

Klyde (*Recurvirostra avosetta*)

Ikke observeret i jordbassinerne denne sæson.

Vibe bassin 6.

Vibe (*Vanellus vanellus*)

7 par, 5 par med unger.

Første fugl blev observeret i bassin 7 den 13.3.

Bassin 4: 1 par + 2 pull. 1 par. Bassin 6: 1 par + 2 pull. Bassin 7: 1 par + 3 pull. 1 par + 2 pull. 1 par + 1 pull. 1 par.

10 unger.

Stor Præstekrave (*Charadrius dubius*)

Ikke observeret i bassinerne denne sæson.

Rødben (*Tringa totanus*)

Kun en enkelt fugl kortvarigt i bassin 7 i marts.

Hættemåge (*Larus ridibundus*)

Enkelte i ynglesæsonen, især bassin 7, men ingen tegn på ynglen.

Ringdue (*Columba palumbus*)

8 par.

Bassin 2: 2 par. Bassin 3: 1 par. Bassin 4: 1 par. Bassin 15: 1 par. Sydhegnet: 3 par.

Gøg (*Cuculus canorus*)

2 par.

1 par opholdt sig overvejende ved bassin 9, og det andet par overvejende ved bassin 11

Sanglærke (*Alauda arvensis*)

1 par

Bassin 7: Sanglærke syngende over bassinet i april-maj.

Engpiber (*Anthus pratensis*)

Ikke observeret ynglende denne sæson.

Digesvale (*Riparia riparia*)

Ingen forsøg på etablering af ynglekoloni denne sæson.

Hvid Vipstjert (*Motacilla alba*)

2 par.

Bassin 2: 1 par. Bassin 15: 1 par.

Gul Vipstjert bassin 7.

Gul Vipstjert (*Motacilla flava*)

1 par.

Bassin 7: 1 par.

Forsvandt efter slåning af vegetation 15.6.

Gærdesmutte (*Troglodytes troglodytes*)

3 par.

Bassin 14: 1 par. Sydhegnet: 2 par.

Jernspurv (*Prunella modularis*)

2 par.

Bassin 8: 1 par. Sydhegnet: 1 par.

Rødhals (*Erithacus rubecula*)

2 par.

Sydhegnet: 1 par. Nordhegnet: 1 par.

Nattergal (*Luscinia luscinia*)

2 par.

Bassin 3: 1 par. Sydhegnet: 1 par.

Rødstjert (*Phoenicurus phoenicurus*)

2 par.

Bassin 4: 1 par. Bassin 8: 1 par.

Parret i kassen ved bassin 8 fodrede unger i juni.

Husrødstjert

Ofte iagttaget ved bassinerne og yngler på fabrikken.

Sangdrossel (*Turdus philomelos*)

2 par.

Bassin 2: 1 par. Sydhegnet: 1 par.

Solsort (*Turdus merula*)

12 par.

Bassin 2: 2 par. Bassin 4: 1 par. Bassin 6: 1 par. Bassin 8: 2 par. Bassin 15: 2 par. Bassin 16: 1 par.

Sydhegnet: 3 par.

Havesanger (*Sylvia borin*)

1 par.

Sydhegnet: 1 par.

Munk (*Sylvia atricapilla*)

1 par.

Sydhegnet: 1 par.

Munk Sydhegnet.

Gærdesanger (*Sylvia curruca*)

1 par.

Nordhegnet: 1 par.

Tornsanger (*Sylvia communis*)

7 par.

Bassin 2: 1 par. Bassin 4: 1 par. Bassin 14: 1 par. Sydhegnet: 3 par. Nordhegnet: 1 par.

Sivsanger (*Acrocephalus schoenobaenus*)

1 par.

Bassin 3: 1 par.

Rørsanger (*Acrocephalus scirpaceus*)

21 par.

Bassin 2: 1 par. Bassin 3: 2 par. Bassin 6: 2 par. Bassin 8: 2 par. Bassin 9: 2 par. Bassin 10: 3 par.
Bassin 11: 3 par. Bassin 12: 2 par. Bassin 13: 2 par. Bassin 14: 1 par. Bassin 16: 1 par.

Drosselrørsanger (*Acrocephalus arundinaceus*)

1 par.

Bassin 10: 1 par.

Hørtes 3 individer en kort periode 30.5.-3.6. i bassin 9, 10 og 13.

Kærsanger (*Acrocephalus palustris*)

1 par

Sydhegnet: 1 par.

Gulbug (*Hippolais icterina*)

2 par.

Bassin 4: 1 par. Sydhegnet: 1 par.

Gulbug Sydhegnet juni.

Løvsanger (*Phylloscopus trochilus*)

6 par.

Bassin 8: 1 par. Bassin 14: 1 par. Bassin 15: 1 par. Sydhegnet 3 par.

Gransanger (*Phylloscopus collobita*)

5 par

Bassin 7: 1 par. Bassin 12: 1 par. Bassin 14: 1 par. Sydhegnet: 2 par.

Musvit (*Parus major*)

9 par.

Bassin 2: 1 par. Bassin 4: 2 par. Bassin 15: 1 par. Bassin 16: 2 par. Sydhegnet: 2 par. Nordhegnet:
1 par.

Blåmejse (*Parus caeruleus*)

8 par.

Bassin 2: 1 par. Bassin 5: 1 par. Bassin 12: 1 par. Bassin 16: 2 par. Sydhegnet: 2 par. Nordhegnet: 1 par.

Sumpmejse *Parus palustris*

2 par

Bassin 3: 1 par. Sydhegnet: 1 par.

Skægmejse (*Panurus biarmicus*)

Ingen observationer denne sæson.

Rødrygget Tornskade (*Lanius collurio*)

Ingen observationer denne sæson.

Husskade (*Pica pica*)

Kun observeret fouragerende, ikke ynglende i bassinerne.

Gråkrage (*Corvus corone*)

3 par.

Bassin 2: 1 par. Bassin 16: 1 par. Sydhegnet: 1 par.

Gråspurv (*Passer domesticus*)

11 par.

Bassin 2: 1 par. Bassin 4: 2 par. Bassin 15: 2 par. Sydhegnet: 4 par. Nordhegnet: 2 par.

Gråspurv bassin 15.

Skovspurv (*Passer montanus*)

4 par.

Bassin 16: 2 par. Sydhegnet: 2 par.

Bogfinke (*Fringilla coelebs*)

5 par.

Bassin 2: 1 par. Bassin 15: 1 par. Sydhegnet: 3 par.

Tornirisk bassin 7.

Tornirisk (*Carduelis cannabina*)

2 par.

Bassin 7: 1 par. Sydhegnet: 1 par.

Grønirisk (*Carduelis chloris*)

1 par.

Bassin 15: 1 par.

Stillits (*Carduelis carduelis*)

2 par.

Bassin 2: 1 par. Bassin 15: 1 par.

Rørspurv i bassin 2

Rørspurv (*Emberiza schoeniclus*)

1 par.

Bassin 2: 1 par.

Gulspurv (*Emberiza citrinella*)

3 par.

Bassin 3: 1 par. Sydhegnet: 1 par. Nordhegnet: 1 par.

Rastende arter:

Bassinerne er fortsat opholdssted for tusindtallige rastende flokke af Troldand i vinterhalvåret, og har stadig mindre flokke liggende hen over sommeren. I mindre omfang ses Taffeland og Bjergand, Stor og Toppet Skallesluger, men også pæne antal af Pibe- og Krikand forår og efterår. Der er mere spredte forekomster af vadefugle i sommerhalvåret, og antallet af Gul Vipstjert og Nordlig Gul Vipstjert er dalet de senere år. Der er stadig dage med mange Svaler og Mursejlere om foråret, og enkelte forekomster af Terner. Tårnfalk og Rørhøg fouragerer jævnlige i området, og Rød Glente kommer hyppigere på besøg. Husskade, Allike og Stære er faste foruragerende.

Sommer i bassinerne.

Andre observationer:

(foruden egne observationer er medtaget observationer fra andre ornitologer og indberetninger på DOF-basen)

14/1 Havørn 1, Blå kærhøg 1
21/1 Troldand x Bjergand 1 (hybrid)
21/2 Sortstrubet Lom 1
4/3 Ravn 1
11/5 Dværgfalk
13/5 Rød Glente 1, Skovpiber 1
30/4 – 15/5 Nordisk Lappedykker 1
17/5 Dobbeltbekkasin 2
20/5 Grå Fluesnapper 1

21/5 Vandrikse 1
27/5 Rød Glente 1
4/6 Biæder 1
6/6 Svaleklire 2
15/6 Hvinand 4
18/6 Karmindompap 1
12/7 Fjordterne 3, Dværgterne 1
27/7 Tinksmæ 3, Splitterne 2
15/8 Isfugl 1
24/8 Hvinand 13
28/8 Grå Fluesnapper 3, Broget Fluesnapper 1, Rødrygget Tornskade 1
7/10 Blå Kærhøg 1, Dværgfalk 1, Trane ca. 150 overflyvende
8/10 Dværgfalk 1, Dobbeltbekkasin 10
10/10 Hvidøjet And 1, Hvinand 1, Isfugl 2
18/10 Blisgås 3, Vandrikse 3, Dobbeltbekkasin 5
11/11 Isfugl 1, Skægmejse 2, Kernebider 1

Tårnfalk sukkerfabrikken i maj.

Art/bassin	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	Syd-hegn	Nord-hegn
Gærdesanger																		1
Tornsanger		1		1										1			3	1
Sivsanger			1															
Drosselrørsanger										1								
Rørsanger		1	2			2		2	2	3	3	2	2	1		1		
Kærsanger																	1	
Gulbug				1													1	
Skovsanger																		
Løvsanger								1						1	1		3	
Gransanger							1					1		1			2	
Musvit		1		2											1	2	2	1
Blåmejse		1			1							1				2	2	1
Sumpmejse			1														1	
Skægmejse																		
Husskade																		
Gråkrage		1														1	1	
Gråspurv		1		2											2		4	2
Skovspurv																2	2	
Bogfinke		1													1		3	
Tornirisk							1										1	
Grønirisk															1			
Stillits			1												1			
Rørspurv		1																
Gulspurv			1														1	1
Ynglepar i alt 211+(2) Arter i alt 47	0	16	10	14	1	7	11-13	10	9	13	14	16	4	5	17	16	41	8

Antal ynglende arter:

2023: 47

2022: 49

2021: 50-51

2020: 46 -49

2019: 56-60

2018: 46

2017: 51

2016: 49-51

2015: 47-49

2014: 49-50

2013: 44-46

Antal ynglepar:

2023: 211-213

2022: 209-210

2021: 197-198

2020: 224-228

2019: 208-212

2018: 195

2017: 225

2016: 231-232

2015: 261-263

2014: 264-265

2013: 231-233

Status for bassin 10, 11 og 12

Sæson 2023: 43 ynglepar (heraf 18 lappedykkerpar)

Sæson 2022: 42 ynglepar (heraf 16 lappedykkerpar)

Sæson 2021: 39 ynglepar (heraf 13 lappedykkerpar)

Sæson 2020: 40 ynglepar (heraf 12 lappedykkerpar)

Sæson 2019: 36 ynglepar (heraf 12 lappedykkerpar)

Sæson 2018: 39 ynglepar (heraf 8 lappedykkerpar)

Sæson 2017: 39 ynglepar (heraf 12 lappedykkerpar)

Sæson 2016: 38 ynglepar (heraf 13 lappedykkerpar)

Sæson 2015: 45 ynglepar (heraf 15 lappedykkerpar)

Sæson 2014: 47 ynglepar (heraf 17 lappedykkerpar)

Sæson 2013: 42 ynglepar (heraf 12 lappedykkerpar)

Status for ynglende lappedykkere:

Toppet Lappedykker:

2023: 6 par med 3 unger

2022: 6 par med 6 unger

2021: 5 par med 5 unger

2020: 7 par med 5 unger

2019: 6 par med 8 unger

2018: 5 par med 4 unger

2017: 9 par med 8 unger

2016: 8 par med 14 unger

2015: 8 par med 10 unger

2014: 10 par med 12 unger

2013: 7 par med 7 unger

Lille Lappedykker:

2023: 4 par med 5 unger

2022: 6 par med 10 unger

2021: 4 par med 8 unger

2020: 4 par med 7 unger

2019: 4 par med 5 unger

2018: 3 par med 5 unger

2017: 7 par med 8 unger

2016: 7 par med 11 unger

2015: 5 par med 5 unger

2014: 6 par med 9 unger

2013: 4 par med 10 unger

Gråstrubet Lappedykker:

2023: 9 par med 6 unger

2022: 8 par med 8 unger

2021: 8 par med 10 unger

2020: 7 par med 8 unger

2019: 9 par med 8 unger

2018: 6 par med 6 unger

2017: 7 par med 5 unger

2016: 8 par med 9 unger

2015: 9 par med 10 unger

2014: 11 par med 13 unger

2013: 10 par med 13 unger

Samlet antal lappedykkerpar:

2023: 18

2022: 20

2021: 17

2020: 18

2019: 19

2018: 14

2017: 23

2016: 23

2015: 22

2014: 27

2013: 21

Bemærkninger til ynglefuglene:

Antallet af ynglende arter i 2023 viser en fortsat stabil tendens med 211-213 ynglepar, men et stykke fra maksimum i 2014 med 264-265 ynglepar. Muligvis kan årsagen skyldes større arealer med tættere slåning og græsning, men også en længere tørkeperiode maj-juni.

Lappedykkerne med 18 par viser også en stabil tendens siden dykket i 2018 med 14 par, men et stykke fra tidligere maximum på 27-34 par, og hos Toppet Lappedykker det laveste antal unger i 10 år.

Knopsvanes ynglesucces er lidt bekymrende med 6 par og kun 1 par med unger, som føres uden for området kort tid efter klækning, hvilket kunne tyde på beskyttelse mod prædation fra Ræv, Mårdeer eller Gråkrage.

Det ser ud til, at bestanden af Gråand og Knarand er ligeligt repræsenteret i bassinerne og med samme ungetal. Grågås med 1 par fouragerede i en længere periode, men blev ikke konstateret ynglende.

Vibe har fortsat et stigende yngletal, denne sæson med 7 par og 10 unger, hvoraf en del dog forsvinder til Gråkrager. Stor og Lille Præstekrave, Rødben, Klyde og Strandskade har ikke ynglet i 2023.

Antallet af ynglepar hos spurvefuglene har en betydelig andel i Sydhegnet med 41 par i år. Andelen af spurvefugle i forhold til øvrige arter ligger på 60,24 % i forhold 2020 på 54,92%, 2019 med 56,25%, og 2018 på 67,7 %, men fortsat en stigning fra 35,62 % i 1999. Antallet af arter med 33 forskellige giver et positivt udtryk for diversitet, hvor Sanglærke er genindvandret og Drosselrørsanger er ny yngleart.

Bemærkninger til fredning og forvaltning:

Virkingen af de nyetablerede vandhuller i bassin 2 og 4 med henblik på at skabe ynglemuligheder for især Grønbroget Tudse og Strandtudse kendes ikke for paddernes vedkommende, men fouragerings- og ynglemuligheder for fugle har en vis effekt for arter som Vibe, Rødben, Gravand, Krikand, Pibeand, Gråand, Knarand og Hvid Vipstjert.

Bassin 7 tiltrækker som biotop en stor variation af rastende og ynglende fugle, men kan let få negativ effekt under tørkeperioder for Vibe, Rødben og Strandskade, samt Hættemåger og andefugle. Det er indlysende, at vegetationen ikke må slås i yngletiden, som også i år viste sig at være en fejltagelse.

De større afgræssede flader i bassin 4, 5 og 15 tiltrækker overvejende fouragerende Gråkrage, Allike og Stær, og stort set ingen ynglefugle.

Forstyrrelser i området:

Der er ingen bemærkninger til øget menneskelig forstyrrelse, ikke heller episoder med løse hunde nede på skråningerne til bassinerne. Der er ingen eksempler på ulovligt fiskeri eller støjende knallertkørsel, men generelt er færdselen til fods af folk med eller uden hunde taget til, og det ser ud til at kunne påvirke ynglende småfugle i bevoksningen langs bassinerne, især langs Nordhegnet, som samtidig er mest udsat for kulde og blæst.

Rapporten er afsluttet 20. november 2023

Niels Peter Andreasen
Ulvshalevej 333 A
4780 Stege

npa.ulvshale@mail.tele.dk

